

SECCIÓ OFICIAL I
DE NOTÍCIES

ACTA DE L'ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DEL DIA 25 DE FEBRER DE 2020

Essent les 19.30 h del dia abans indicat, es reuneixen a la seu de la Societat Arqueològica Lul·liana (SAL) els socis següents, Srs.:

Aguiló Adrover, Cosme / Alemany Mir, Juan / Antich Guasp, Jerònia / Barceló Crespi, Maria / Bernat Salas, Bernat / Bernat Vistarini, Antonio / Burguera Puigserver, Victòria A. / Capellà Galmés, Miquel Àngel / Cerdà Martín, Mateu / Claret Blanco, Alfredo / Colom Arenas, Carme / Comas Ballester, Juana / Cortés Forteza, Santiago / Danús Burguera, Miquela / Deyà Bauzà, Miguel J. / España Bibiloni, José de / Ferrer Socias, Mateu / Fiol Tornila, Pere / Font Jaume, Alexandre / Fortuny Marqués, Regina / Fuster Sureda, Gabriel / Garí Pallicer, Miquel / Jaén Pareja, Francisca M. / Juan Horrach, Antoni / Juncosa Aysa, Antoni / Orlandis Morell, Fausto / Ortega Villoslada, Antonio / Payeras Capó, Damià / Payeras Coll, Antoni / Pérez-Villegas Ordovás, Pablo / Pérez Pastor, Plàcid / Planas Rosselló, Antonio / Rebassa Gelabert, Sandra A. / Riera Frau, M. Magdalena / Riutort Taberner, Sebastià / Rojas Cincunegui, Isabel de / Segura Bonnin, Maria Antònia / Urgell Hernández, Ricard / Vaquer Bennassar, Onofre / Villalonga de Villalonga, Felip / Vidal Rodríguez, Damià / Zaforteza Fortuny, Remeis

El president, Sr. Antoni Planas Rosselló, dóna la benvinguda i agraeix l'assistència dels socis presents a l'assemblea general d'aquest any. Explica que, com és costum de la casa, s'ha celebrat la tradicional missa prèvia presidida per Mn. Santiago Cortés i Forteza i concelebrada per Mn. Pere Fiol i Tornila, a la capella del Sagrari de la basílica de Sant Francesc. Les obres de conservació a la Capella de la Puritat encara no han acabat, de manera que ja duim dos anys celebrant la missa a la capella del Sagrari. Espera retornar en properes edicions al lloc tradicional i agraeix als socis que s'han volgut sumar a la celebració eucarística.

1. Lectura i aprovació, si pertoca, de les actes de l'assemblea general de socis, ordinària i extraordinària, del 2019

El secretari, Sr. Sebastià Riutort Taberner, llegeix els esborranys de les actes de les assemblees generals, ordinària i extraordinària, del dia 26 de febrer de 2019, que són aprovades per assentiment.

2. Informació de la presidència

Acte seguit el President procedeix a comentar les principals activitats de la Societat Arqueològica Lul·liana durant el curs 2019. Es felicita perquè hem augmentat la nòmina d'associats amb una quinzena. Com tots sabem, el principal sustent de la Societat prové de les quotes pel que sempre és una bona notícia que el balanç de la campanya sigui positiu entre les altes i les baixes.

Aquest ha estat un any amb moltes activitats: dues presentacions de llibres, vuit conferències i set visites culturals. El President fa un breu comentari de resum i recordatori d'aquestes activitats, destacant el fet que s'ha mantingut un ritme constant durant tot el curs —gairebé una activitat cada quinze dies— i que els consocis han participat molt, tant com a ponents i assumint el guiatge de les visites, com assistint en un bon nombre a les convocatòries. Tots els actes són per igual valuosos i destacables, però tal vegada aquest exercici ens hauran deixat un bon record la presentació del llibre sobre les tasques de recuperació de l'Arxiu de Sant Llorenç, després de la torrentada del 2018 i, molt especialment, la inusual presentació de deu volums en un sol acte, en concret, els deu primers volums de la col·lecció de l'Institut d'Estudis Hispànics de la Modernitat de la UIB, publicats per l'Editorial Sindéresis. Ambdues activitats han permès també obrir i donar a conèixer la SAL a la societat mallorquina en general.

Pel que fa al present curs de 2020, ja s'han celebrat dues conferències, les de Joan Darder i la del Doctor Miquel Àngel Capellà. També acollirem la presentació del llibre sobre escultura en fusta a la Mallorca medieval de la Doctora Magdalena Cerdà Garriga.

Diferents membres de la junta de govern treballen en la programació de nous projectes: seguir amb les conferències, les tradicionals visites i eixides del mes de maig i poder acollir a la nostra seu presentacions de llibres que sempre són molt ben rebudes pels associats. En el següent punt de l'ordre del dia el President exposarà amb més detalls alguns dels projectes en curs.

3. Memòria de les activitats realitzades durant l'any 2019 i projectes per al 2020

A continuació el Sr. Antoni Planas explica les activitats realitzades al llarg del 2019:

Presentacions de llibres

El 28 de maig, tingué lloc la presentació del llibre *La recuperació de l'arxiu del jutjat de Pau de Sant Llorenç (9/10/2018-14/01/2019)*, de Catalina Ferrer, Núria Llull, Maria Massanet, Gori Rechach, Sebastià Riutort i Beatriu Zamorano, amb el pròleg d'Isabel Moll. La presentació anà a càrrec de la Dra. Isabel Moll Blanes amb la intervenció dels autors i del batle de Sant Llorenç.

El dimarts 10 de desembre, tinguérem l'honor d'acollir la presentació en un sol acte dels deu primers volums de la col·lecció de l'Institut d'Estudis Hispànics de la Modernitat de

la UIB, publicats per l'Editorial Sínderesis sota la direcció del nostre consoci Dr. Jaume Garau. Es presentaren, entre d'altres, diversos estudis de temàtica lul·liana i l'edició de les Visites *Ad Limina* dels bisbats de les Balears, magna obra del nostre consoci P. Josep Amengual Batle. L'acte comptà amb la presència del Bisbe de Mallorca, Mons. Sebastià Taltavull, el Rector de la UIB, Dr. Llorenç Huguet i els autors Drs. Josep Amengual Batle, Gabriel Amengual Coll, Rafel Ramis Barceló, Francisco J. García Pérez i Jaume Garau Amengual.

Conferències

El 29 de gener, la filòloga i escriptora Rosa Planas Ferrer, pronuncià la conferència titulada, "Sor Anna Maria del Santíssim Sagrament. La descoberta d'una mística i d'una escriptora".

El 12 de febrer, la Dra. Inés Calderón Medina, impartí la conferència titulada, "O infante don Pedro que *conquistou Mayorcas*. Imagen y memoria en las fuentes ibéricas medievales".

El 2 d'abril, el catedràtic de Filologia Catalana de la UIB, Dr. Gabriel Ensenyat Pujol, pronuncià la conferència titulada, "Ausias March, el príncep de Viana i Josep Maria Quadrado".

El 18 de juny, el Dr. Jordi Hernández-Gasch, membre de l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica i director de les excavacions, pronuncià la conferència titulada, "60 anys de descobertes a la necròpolis de Son Real".

El 15 d'octubre, el Dr. Bartomeu Vallori Márquez, arqueòleg, membre de l'Equip de Recerca Arqueològica i Arqueomètrica de la UB, pronuncià la conferència amb el títol, "Palma ciutat romana. Història, arqueologia i topografia".

El 29 d'octubre, la medievalista Victòria A. Burguera i Puigserver (UIB/IMFCSIC Barcelona), impartí la conferència titulada, "La redempció de captius a la Mallorca baixmedieval: entre el negoci privat i la caritat popular".

El 12 de novembre, la Dra. Maria Barceló i Crespí, Catedràtica d'Història Medieval de la UIB, pronuncià la conferència, "Actituds i rituals davant la mort a la ciutat de Mallorca baixmedieval".

Finalment, el dia 19 de novembre, el Dr. Miquel J. Deyà Bauzà impartí la conferència titulada, "Josep Maria Quadrado i els paradigmes historiogràfics del segle XIX".

Visites culturals

El 19 de març, visita al Museu "Madre Alberta", a la casa mare de les monges de la Puresa (carrer de la Puresa, 12, de Palma). De la mà de Sor Francisca Arbona visitarem les instal·lacions del col·legi, utilitzat fins a 1972, així com altres estances relacionades amb Madre Alberta, a més del Museu de Ciències Naturals, entre d'altres.

El 7 de maig, visitarem la possessió d'interès vitivinícola, Son Bordils, en el terme d'Inca. Ens guiarà la visita el seu propietari i director de l'explotació, el senyor Ramon Coll.

El 14 de maig ens dirigirem cap al poble de Felanitx. En concret, visitarem l'església parroquial de Sant Miquel i el convent de Sant Agustí guiats pel rector de Felanitx, Mn. Josep Cerdà i el soci d'honor Ramon Rosselló Vaquer.

El 21 de maig, visitarem la possessió Monnàber, del municipi de Fornalutx. Ens hi acompanyarà el nostre amic i consoci Plàcid Pérez Pastor.

El dia 11 de juny, de la mà de la Dra. Mercè Gambús Sáiz, professora titular d'Història de l'Art a la UIB, tinguérem ocasió de realitzar una visita comentada al programa simbòlic de les pintures murals del claustre del convent de Sant Bonaventura de Lluçmajor.

El dia 17 de setembre visita a la possessió Alfàbia, de Bunyola, visitant el valuós patrimoni que atresora i els seus jardins. El president volgué destacar i agrair especialment la magnífica rebuda i acolliment per part de la propietat d'aquesta emblemàtica possessió mallorquina. A part de l'hospitalitat habitual, els assistents foren obsequiats amb un refrigeri per part de la família propietària.

Finalment, el cicle de visites d'aquest 2019 acabà als jaciments prehistòrics de Na Nova i el poblat dels Baus (Es Rafal des Porcs, Santanyi). En aquesta ocasió ens acompanyaren l'arqueòleg Jaume Cardell Perelló i els experts santanyiners Cosme Aguiló i Antoni Mestre.

Congrés

La Societat Arqueològica Lul·liana va col·laborar en la celebració del *Congreso Internacional de Jóvenes Investigadores*, celebrat els dies 28 i 29 de novembre sota el títol **[Re]construyendo vidas: Perspectivas Biográficas en la Edad Moderna**. Les sessions matinals se celebraren a l'Arxiu del Regne de Mallorca i les vespertines a la nostra seu del carrer Monti-Sion.

Tot seguit, el president anuncia les activitats previstes per l'any 2020:

L'edició del *BSAL* #76 ocupa ja al consell de redacció. Es tracta d'una de les tasques més importants i laborioses de la nostra entitat pel que, una vegada més, felicita i agraeix l'esforç i dedicació als responsables que aquest bolletí s'envii a impremta any rere any. Demana comprensió i col·laboració per part de tots els autors que ens envien originals, complint els calendaris fixats. Recorda que el termini de presentació d'originals és el 31 de maig, animant als autors a complir amb aquesta data, fixada per facilitar la feina al consell de redacció i que els avaluadors externs també puguin treballar amb temps suficient.

El President exposa que aquest any 2020 hem de celebrar el 140 aniversari de la Societat Arqueològica Lul·liana i, amb aquest motiu, estam treballant per poder organitzar alguns actes dels quals destacarà per damunt de tots l'organització d'una exposició commemorativa —que se centrarà en els primers 25 anys de vida de la Societat— amb el suport i col·laboració del Consell de Mallorca. La conservadora Carme Colom assumirà el gruix del comissariat i el Consell avançarà totes les despeses. Aprofita per agrair públicament aquesta col·laboració de l'entitat insular. Aquesta mostra està prevista pel mes d'octubre i se celebrarà a l'edifici de la Misericòrdia, planta tercera, veïnat de l'Arxiu del So i de la Imatge. Està previst que romangui oberta fins al vuit de desembre. En paral·lel, s'organitzarà un cicle de visites inspirades en Bartomeu Ferrà, a la nostra seu i també al Museu de Mallorca. També està previst editar un petit catàleg i no es descarta tampoc promoure, en el marc de l'exposició, algunes activitats educatives adreçades a escolars. De tot s'informarà els consocis amb puntualitat.

Becari

Aquest any hem comptat amb la col·laboració i treballs del becari Mateu Rigo Barceló. El president aprofita per agrair la seva ajuda a més d'informar els assistents.

Presentació BSAL # 75_2019

El Dr. Miquel Àngel Capellà presenta el *BSAL* 75. Agraeix la feina del coordinador científic

Dr. Miquel J. Deyà i també del Dr. Miquel G. Garí Pallicer, membre de la Junta de Govern que aquest any s'ha incorporat com a secretari del Consell de Redacció. També agraeix a tots els components del consell de redacció i consell assessor extern la seva dedicació. Com en edicions anteriors i seguint la pauta dels darrers anys, assolir els estàndards de qualificació suposa que la feina a realitzar es multiplica i s'ha de tenir en compte que es tracta d'una tasca desinteressada per part dels qui la realitzen (més dedicació, més intercanvi de correus, més col·laboradors).

El Dr. Capellà qualifica de gairebé un "miracle" la sortida al carrer puntual del Bolletí. En el període de gairebé deu anys des que es proposaren que la revista assolís un alt grau de qualitat i qualificació acadèmica hi ha hagut incorporació d'autors novells, de diferents indrets (Granada, Múrcia, Menorca) que ens aporten formes de treballar diferents a més de mantenir la presència dels autors que podríem anomenar "clàssics" del nostre Bolletí. A tots agraeix la col·laboració.

Com sempre fa esment a què s'intenta que les fotografies i il·lustracions siguin de qualitat. També que, a poc a poc, costa més trobar motius per a il·lustrar la coberta.

La fotografia de la coberta d'enguany mostra els models en guix a escala menor dels lleons de Raixa. Fons Fotogràfic Virenque-Simó. SAL-CPV-1222.

El volum consta de deu monografies, dos documents, tres recensions i l'habitual secció oficial i de notícies. En total tres-centes pàgines. El senyor Miquel Àngel Capellà fa una breu menció de cada article. Agraeix la col·laboració de tots, reitera la necessitat de complir els terminis de lliurament i excusa les possibles errades, sempre involuntàries. Exposa que pel proper volum ja s'han rebut originals, dels quals alguns són de socis de la casa.

El President aprofita l'ocasió per agrair la dedicació al senyor Capellà i l'encoratja a seguir malgrat els maldecaps i disgusts ocasionats per aquesta labor.

4. Moviments de socis del 2019

El secretari, Sr. Riutort, llegeix el moviment de socis del 2019.

Altes

718 Maria Massanet Gili [la junta de govern acordà mantenir el número original a la consòcia novament inscrita] / 1388 Ramon Català Ribó / 1389 Elena Tomás-Verdera Cosmelli / 1390 Joana María Borràs Riera / 1391 Catalina Ferrer Nadal / 1392 Núria Lluís Umbert / 1393 Maria Beatriu Zamorano Galmés / 1394 Gregori Rechach Cañabate / 1395 Antònia Purificació Reig Morro / 1396 María Zaforteza Dezcallar / 1397 Joaquín Francisco Cotoner Fuster / 1398 Pilar Zaforteza Fortuny / 1399 Luis Blanes Font / 1400 Francisco Le-Senne Cotoner / 1401 Pablo José Alcover Cateura / 1402 Matías Escalas Vicens.

Baixes

Baixes per defunció: Antoni Vallespir Bonet

Baixes voluntàries: Jaume Bover Pujol / Francesc Fenoy Carreres / Pedro de Montaner Alonso

El President dedica unes breus i sentides paraules de remembrança al soci difunt, Sr. Antoni Vallespir, que va ser el tresorer i membre destacat de la Junta de Govern.

5. Informació de tresoreria: balanç econòmic, estat de comptes i pressupost per al proper exercici.

A continuació, el tesorero Sr. José de España, informa dels comptes de l'exercici 2019:

Ingressos	2018	2019
720 Quotes d'associats i afiliats	16.160,00	15.390,00
722 Ingressos de promocions, patrocinadors i col·laboracions	893,60	893,60
	17.053,60	15.550,00
Despeses		
60 Compres	3.949,92	4.953,12
622 Reparació i conservació	195,00	44,69
623 Serveis professionals independents	2.124,49	788,06
625 Assegurances		0,00
626 Serveis bancaris	135,07	61,65
628 Subministraments	1.762,05	1.819,66
629 Altres serveis-Material d'oficina	2.088,03	1.426,09
630 Impostos	2.657,86	2.704,70
640 Sous i salaris	2.219,80	1.923,92
642 Seguretat Social	416,89	558,62
650 Pèrdues de crèdits incobrables-Devolucions	2.202,08	1265,99
	17.751,19	15.546,50
RESULTAT DE L'EXERCICI	-697,59	3,50

Tresoreria	Saldo a 1/1/2019	Augments	Disminucions	Saldo a 31/12/2019
BANKIA	6.800,40	1.000,00	2.802,03	4.998,37
CaixaBank	35.857,31	15.165,00	12.578,78	38.443,53
Caixa efectiu	1.121,56	385,00	1.165,69	340,87
	43.779,27	16.550,00	16.546,50	43.782,77

El tesorero comenta breument els comptes presentats. A poc a poc s'aconsegueix tenir un balanç equilibrat, entrades i sortides empaten. S'ha millorat la gestió de les quotes, sobretot, evitant retorns que suposen despeses addicionals. Les despeses més importants segueixen essent l'edició del Bolletí, els impostos (IBI) i els incobrables. Les despeses s'han mantingut més o manco estables.

El President, a la vista dels comptes presentats pel senyor tresorer, remarca com a fet destacable que hem aconseguit equilibrar la despesa. Entre d'altres actuacions, s'ha optat per un servei més econòmic del servei de neteja que l'any anterior s'havia disparat fins al punt que, per equilibrar, es va rebre una aportació econòmica extraordinària de part d'un soci. Sempre tenint en compte que la neteja del casal estigui garantida, s'han reajustat les coses perquè no sigui aquest un capítol tan oneros. També remarca, com ha fet el tresorer, que s'ha fet un esforç per actualitzar les dades del registre de socis (recollint tots els DNI) per tal d'evitar devolucions bancàries de rebuts de quotes. Convida als assistents a emplenar correctament les dades del full d'assistència a l'Assemblea.

6. Assumptes de tràmit

No hi ha assumptes de tràmit.

7. Precs i preguntes

No es produeix cap intervenció per part dels assistents.

Essent les 20.30 h, sense més temes que tractar, el president agraeix la presència de tots els socis assistents a aquesta assemblea i aixeca la sessió, de la qual, com a secretari estenc aquesta acta.

VIDA DE LA SOCIETAT. ANY 2021

Aquest curs ha estat condicionat novament per les circumstàncies sanitàries derivades de la pandèmia del coronavirus, que malauradament segueix activa. Tanmateix, s'han pogut reprendre algunes activitats que descrivim sumàriament a les línies que segueixen.

Moviment de socis

Altes

1404 Àngela M. Martí Borràs / 1405 Victoria Bauçà Nicolau / 1406 Catalina Cotoner Cerdó / 1407 Miquel Oliver Montserrat / 1408 Jaime Casasnoves Masoliver

Baixes

Baixes per defunció

Joan Alegret Llorens / Carles Gil Morey / Miquel Jaume Campaner / Joan Parets Serra

Baixes voluntàries

Gonçal López Nadal / Núria Llull Umbert

Assemblees generals

L'any 2021 les assemblees generals de socis es van celebrar telemàticament el dimarts 20 d'abril. A l'hora convinguda, se celebrà en primer lloc l'assemblea ordinària.

Tot seguit, se celebrà l'assemblea general extraordinària de socis per tal de procedir a l'elecció de la nova junta de govern. S'aprovà per assentiment l'única candidatura presentada.

La missa tradicional va ser oficiada amb posterioritat pel consoci i vicepresident Mn. Santiago Cortès i Forteza, a l'església del Monestir de Sant Bartomeu d'Inca que l'aplicà molt especialment en sufragi de tots els consocis difunts.

BSAL 76 (2020)

En el marc de l'assemblea general es va fer la presentació del nou volum del *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana* del 2020, número 76. Els socis foren informats amb un correu electrònic posterior dels horaris establerts a la seu social per a recollir-ne els exemplars. La coberta d'aquesta edició reproduïx una fotografia "Cap de bou de bronze" que presenta un dels famosos bous de Costitx. Fotografia de J. Truyol adquirida per la SAL l'any 1895.

Presentacions de llibres

El 19 d'octubre, a la nostra seu, acollirem l'acte de presentació del llibre *Catalina Alcover Sureda rscj, la aventura de amar*, original de Maria Antònia Segura Bonnin. A l'acte hi participaren la Doctora Maria Barceló i Crespí i la Dra. Lluïsa Cotoner i Cerdó.

Conferències

El 23 de novembre, la Dra. Margalida Bernat i Roca pronuncià la conferència titulada: "Un debat obert: La Germania de Mallorca (1521-1523)".

Visites culturals

Després d'un any d'interrupció i adoptant les mesures preventives adients, coordinades per la Dra. Maria Barceló i Crespí, els consocis prèviament inscrits pogueren gaudir de les següents visites culturals:

L'1 de juny, la Dra. Lluïsa Cotoner i Cerdó va realitzar una visita comentada a la Capella de Sant Alonso Rodríguez, al bosc de Bellver.

El dia 8 de juny, el senyor Antoni Domingo, arquitecte, fou l'encarregat de guiar una interessant passejada pel recinte de les Murades d'Alcúdia.

El dimarts 14 de setembre, amb motiu de la recent restauració del cadirat gòtic (1447) de l'església parroquial de Porreres, la Societat Arqueològica Lul·liana organitzà una sortida a aquesta vila per poder-lo veure de prop. Ens guià la nostra consòcia Francisca Jaen Pareja, que participà professionalment en el procés de restauració realitzat pel Taller de Restauració del Bisbat de Mallorca. Abans visitarem el poc conegut convent de sant Felip Neri, obra de Pere d'Alcàntara Penya amb el guiatge de Mn. Francesc Novella López i de la Dra. Maria Barceló.

El dia 28 de setembre, els consocis tinguérem ocasió de passejar pel poble de Lloseta. Visitarem l'Oratori del Cocó i l'Església Parroquial.

El dia 9 de novembre, visitarem l'Església parroquial de Santa Creu i la Cripta de Sant Llorenç, de Palma.

Restauracions

En aquest curs cal fer especial esment a la restauració d'una peça important de les nostres col·leccions. Es tracta d'un exemplar de "Cadira plegadissa o de tisora" que ha estat restaurada gratuïtament en el taller *Xicaranda Conservació i Restauració de Béns Culturals*, dirigit pel consoci senyor Alfredo Claret Blasco. L'equip de restauradors, a més del mencionat, foren J. Alexander Serna Porras i Isabel de Rojas Cincunegui. Els socis reberen oportuna informació d'aquesta afortunada intervenció per correu electrònic. La Junta de Govern, en nom de tots els socis, va traslladar l'agraïment als restauradors per aquesta gran labor de la qual en deixam constància aquí.

Altres informacions

Aquest any 2021 hem seguit condicionats per la pandèmia. Tot i que no ens afectà tant com el passat 2020, no hem pogut recuperar completament el tarannà habitual de la nostra Societat.

Tenint en compte el context, els membres de la Junta de Govern, cada un en les seves àrees, han intentat mantenir viva a la Societat, amb la col·laboració d'alguns consocis. A grans trets, cal destacar algunes tasques internes de conservació de la Casa: com l'adequació del trespol de la tarima de la sala de conferències i tasques de manteniment puntuals. S'ha elaborat un informe sobre la possibilitat d'iniciar la restauració/conservació del Retaule de Ramon Llull. També s'han fet tasques de neteja dels dipòsits, entre altres actuacions.

S'ha intentat atendre les peticions de consulta dels investigadors tenint en compte les limitacions operatives actuals i el fet de no comptar amb becari durant aquests exercicis.

El mes de novembre del 2020 es va reactivar el compte de *facebook* de la Societat Arqueològica Lul·liana. D'aquesta manera, emprant aquesta xarxa social, s'ha fet difusió de les nostres col·leccions, s'ha informat de les activitats, etc. Al mateix temps, pensant en els consocis que no empren aquestes plataformes, es van redactar alguns correus electrònics resumint els continguts compartits per tal de fer-los participants d'aquest aspecte de les nostres activitats.

Finalment, esmentar que el dia 24 de novembre es celebrà, a la seu del carrer Portella, l'acte commemoratiu del 60è aniversari del *Museu de Mallorca (1961-2021)*. La *Societat Arqueològica Lul·liana* hi participà amb l'assistència de part de la Junta de Govern i el parlament del vicepresident Mn. Santiago Cortès i Forteza el qual exposà a grans trets els nexes d'unió entre la nostra Societat i el Museu.

NECROLÒGIQUES

MIQUEL JAUME CAMPANER (1948-2021)

Maria Antònia Segura Bonnín / Alexandre Font Jaume

El consoci de la SAL, Miquel Jaume i Campaner, nascut a Llubí el vint de setembre de 1948, traspassà a Palma el dia deu de juny del 2021 d'una manera sobtada, gairebé incomprendible. La formació humana i intel·lectual de Miquel Jaume començaren a Llubí. L'ensenyament de grau mitjà s'esdevingué al Seminari Diocesà de Palma, però acabà fent el Preuniversitari ja fora d'ell, a l'Institut "Ramon Llull" de Palma, el curs 1966-1967. Del Seminari, conservà l'orientació cristiana, però el seu desig de saber es concretà en els estudis de Filosofia i Lletres, especialitat Filosofia, que feu a la Universitat Central de Barcelona, on es llicencià l'any 1972. Eren temps acadèmicament difícils però allà pogué trobar alguns professors valuosos, com el de Lògica, Jesús Mosterín o el Dr. Francesc Gomà i, especialment, el Dr. Jordi Sales.

El mateix any que acabà la carrera, presentà la tesi de llicenciatura amb el títol *El punt de partida de la fenomenologia de Husserl*. En desconec el contingut, però això mostra una actitud intel·lectual basada en la realitat de les aparences i en l'epistemologia. Serien dues directrius que conservaria durant la seva vida. La va dirigir el Dr. Jordi Sales i Coderch i, possiblement, és ell qui li pogué facilitar un treball a la UCB, com a professor ajudant de Teoria del Coneixement, entre els anys 1972 i 1975.

Però la carrera acadèmica a la universitat és una carrera de fons i Miquel Jaume frisava per tenir autonomia econòmica. Per tant, decidí dedicar-se a l'ensenyament mitjà, obrint-se un altre desig, el d'unir educació i coneixement en nivells més bàsics. Començà exercint un any al col·legi Pius XII de Palma, llavors ja una S.L. de professors, mentre preparava les oposicions a professor agregat de Filosofia per a Instituts d'Ensenyament Mitjà. Com a tal, treballà dos anys al "Berenguer d'Anoia" d'Inca i només un any al "Ramon Llull" de Palma fins que accedí a la càtedra de Filosofia de l'institut "Maria Antònia Salvà, de Lluçmajor" on exercí durant set anys, des del 1980. El curs 1999-2000, retornà fugaçment a la universitat, la de les Illes Balears, com a professor associat del Departament de Filosofia. Es jubilà el 2009, després de vint-i-dos de docència al seu darrer institut, l'IES "Joan M. Thomàs" de Palma, on deixà una petjada durable.

Durant tots aquests anys, la seva activitat docent no exhaurí ni la inquietud professional ni la civil de Miquel Jaume. Col·laborà —com a coordinador de l'Àrea de Filosofia— amb l'Escola d'Estiu de Mallorca, així com amb el Centre de Professors de Palma i amb l'Institut de Ciències de l'Educació de la UIB. D'altra banda, pertanyia a l'Institut de Recerca per a l'Ensenyament de la Filosofia, a l'Associació Filosòfica de les Illes Balears i a la Societat catalana de Filosofia.

De la mateixa manera que romangué atent a la realitat filosòfica i educativa del seu temps, també feu un notable treball d'investigació de la història de l'educació en el segle XX a Mallorca a través, de la participació en les jornades d'estudis locals de Llubí o Mancor de la Vall. A Internet, engegà *El Blog de Miquel Jaume i Campaner*, on avui en dia es recullen no menys de quaranta articles publicats en diferents revistes, tot facilitant-ne un accés immediat. Entre ells, s'hi poden trobar biografies de mestres, professors i les fites d'un bon recull de revistes d'educació a Mallorca, no sols a la capital, que s'havien distingit per l'esperit innovador o progressista durant el segle XX. Posà un esment especial a la presència de la Institució Lliure d'Ensenyament a Mallorca, de la pedagogia de C. Freinet o de M. Montessori, així com la de l'escola catòlica i de les colònies escolars. I seguí escrivint fins al darrer moment, tal com s'aprecia en el substanciós article "200 cançons d'abans de la guerra del 36 a les escoles de Mallorca", publicat al núm. 37 del gener-juny d'enguany, 2021, a la revista *Educació i Història: Revista d'Història de l'educació*, de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana.

Estudià també la figura del mestre Miquel Deyà Palerm —pare de la seva dona Magdalena Deyà Serra, catedràtica de geologia— un vertader referent en l'educació primària Mallorca de gairebé mig segle XX. S'entén així que aquell foc que tenia als ulls no sols era el la d'una vida interna viva i rica sinó el d'una activitat constant en el seu entorn civil i professional: es pot dir que hem perdut un vertader intel·lectual perquè era un home que prenia partit. I ho feu no només pel coneixement sinó per l'ensenyament lliure i en democràcia. Malgrat la discreció i el tracte planer, traspuava un caràcter rigorós i apassionat per la vida, per la terra i pel terror, pel coneixement, per l'educació i per la divulgació. Ho sabíem tots els que ens hi havíem acostat alguna vegada. I tots teníem alguna conversa pendent amb ell. No érem pocs. Vagi com a cloenda el text d'un amic personal i col·lega de Miquel Jaume, Alexandre Font Jaume:

"No sabia, Miquel, esbossar en unes poques línies com aquestes el teu tarannà, ple d'inquietuds per les més variades qüestions, des de les filosòfiques fins a les d'ordre tècnic (la fotografia o la informàtica), passant per la música clàssica o els partits del Barça. Ens coneguérem fa ja un munt d'anys als passadissos de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona, tu estudiaves Filosofia, jo Filologia Clàssica; temps després compartirem 22 anys d'inquietuds i tasques docents al J. M. Thomàs, bona part d'ells al mateix departament. Vaig poder ser testimoni de la profunda estimació que senties per la família —no puc deixar d'esmentar la més propera: la teva dona, Magdalena, els teus fills, Catalina i Rafel, la teva nora Maria i el teu nét Miquelet— i de com vivies la teva vocació per l'educació, que entenies com a una labor de conscienciar, amb l'exemple i amb la paraula, els àmbits socials en què et movies: l'aula, els amics, el teu poble. Aquells diàlegs, relaxats i propers, aquelles discussions, tolerants i respectuoses que suscitaves a les teves classes de Filosofia o d'Ètica eren l'instrument per arrelar l'escola a la vida i als interessos de l'alumne, i eren també l'ormeig que empraves per fomentar entre els

professors i els interessats en aquestes disciplines el seu estudi i coneixement: així ens ho mostren la teva activa participació en la fundació de l'“Associació Filosòfica de les Illes Balears”, la col·laboració amb “Philosophy and children 6-18”, així com amb l'Escola d'Estiu de Mallorca, el Centre de Professors de Palma l'Institut de Ciències de l'Educació de la UIB, que s'ha esmentat més amunt, i una fructífera labor d'investigació centrada en el camp de la pedagogia a Mallorca. I eren també els estris que feies servir per arrelar l'orgull de pertànyer a una terra i a un poble —que és tant com dir a una llengua i a una cultura— que vessaven de llarg els límits del teu Llubí natal. En fan bona prova la promoció i la participació activa en multitud d'actes culturals o la teva col·laboració amb l'associació “Pedra Foguera” i la revista *Udòl*.

Amb la jubilació, Miquel, compartirem els viatges que férem als bressols del nostre pensament, d'Ílion a Túsculum, de Cnossos a les fronteres de Germania. Ara has arribat ja, prematurament i sobtada, a la teva Ítaca. Tot i que amb tu se n'ha anat una part de nosaltres, en el teu bagatge no hi havia ni el mestratge que ens has llegat, ni l'exemple de la teva senzillesa, del teu tarannà discret, prompte a rebutjar qualsevol protagonisme, ni l'elegància senyorívola que et caracteritzava. Tampoc el record d'aquells anys en el Joan M. Thomàs, o el d'aquests, en què hem posat en comú tantes aficions, tantes investigacions. Per tot això, Miquel, no et puc acomiadar amb un “adéu”, sinó amb un “gràcies, amic, i fins sempre”.

BOLLETÍ DE LA SOCIETAT ARQUEOLÒGICA LUL·LIANA INSTRUCCIONS PER ALS AUTORS

I. Definició i àmbit de la revista

El *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana* té per objectiu la publicació de treballs científics relatius a la Història de les Illes Balears en qualsevol dels seus períodes o àmbits temàtics. Pot incloure estudis monogràfics, edicions crítiques de fonts i memòries d'excavacions arqueològiques. Va dirigit no solament a un públic d'especialistes en les distintes matèries sinó també a totes les persones interessades en les ciències socials, arts i humanitats.

II. Normes de publicació

1) Els treballs susceptibles de ser publicats hauran de ser originals i inèdits, escrits en llengua catalana o castellana.

2) En el primer full del treball, davall el títol, es reproduirà el nom complet de l'autor, adreça, telèfon, correu electrònic i la seva afiliació institucional (lloc de treball actual o quan l'autor es trobava en actiu en cas d'estar jubilat, projecte d'investigació oficial o esment de l'entitat científica a la qual pertany).

3) Els originals destinats a la secció monografies no podran excedir els 20 folis, amb un màxim de 50.000 caràcters inclosos els espais, presentats amb tipus de lletra Arial 12. En aquest límit s'inclouen les notes, taules, gràfics, fotografies i apèndix documental de tota mena. Excepcionalment el Consell de Redacció podrà acordar l'admissió de treballs de major extensió.

4) Els originals destinats a la secció documents no podran superar els 12 folis, amb un màxim de 30.000 caràcters. Els originals destinats a la secció notes no podran superar els 5 folis, amb un màxim de 12.500 caràcters.

5) Les recensions no podran superar els 4 folis, amb un màxim de 10.000 caràcters inclosos els espais.

6) Els treballs aniran acompanyats de dos resums, un en la llengua en la qual s'ha escrit el treball i l'altre en anglès. L'extensió mínima de cada resum és de 300 caràcters (espais inclosos) i la màxima és de 700. També s'adjuntarà un mínim de tres i un màxim de sis paraules clau en ambdós idiomes.

7) Els originals s'han de trametre a la redacció en suport informàtic (Word o similar). A tots els efectes l'adreça del Consell Editorial del *Bolletí* és:

Societat Arqueològica Lul·liana
C. de Monti-Sion, 9
07001 Palma de Mallorca
Tel. 971.713.912
e-mail: bolletisal@gmail.com

8) El període de recepció d'originals acaba anualment el 31 de maig. El Consell de Redacció notificarà als autors la seva acceptació o no abans del 31 d'octubre.

9) Per tal de seleccionar els originals a publicar, el Consell de Redacció tindrà en compte la qualificació emesa per dos experts externs en la matèria tractada, als qui es lliurarà el treball sense indicació de les dades de l'autor. Els informes podran ser positius, negatius o amb indicació de les millores necessàries per a la seva publicació. En cas que siguin discordants el Consell de Redacció podrà requerir un tercer informe.

10) Els autors rebran un exemplar del volum en el qual s'hagi publicat la seva col·laboració. Les separates en paper han estat substituïdes per l'article maquetat en format pdf.

11) Només es retornaran els originals dels articles si ho demana expressament l'autor en fer-ne el lliurament.

12) El Consell de Redacció del Bolletí es reserva el dret de retornar als autors els originals enviats que no compleixin escrupolosament les normes d'estil.

13) La revista està allotjada a e-Dialnet i a la Biblioteca Digital de les Illes Balears (UIB) per a una major difusió de les investigacions. S'entén que tots els autors que remeten els seus treballs per a publicar a la revista han cedit a la Societat Arqueològica Lul·liana els drets d'explotació per a la seva difusió a través d'Internet, una vegada que l'article ha estat acceptat i publicat.

III. Normes d'estil

1) Les notes han d'anar numerades correlativament al peu de la pàgina i s'han de referenciar en el text amb números volats immediatament després de la paraula que provoca la nota o del signe de puntuació en el seu cas.

2) Quan es tracti d'un llibre que se citi per primera vegada se seguirà el següent criteri: LLINATGES (en majúscula), inicial del nom seguida d'un punt: *Títol del llibre* (en cursiva), tom o volum (si s'escau), lloc d'edició, any, número d'edició (si s'escau), p. seguida de la pàgina concreta a la que es fa referència (si s'escau). Per exemple:

FERNÁNDEZ ÁLVAREZ, M.: *Corpus Documental de Carlos V*, II, Salamanca, 1975, p. 237.

3) Quan es tracti d'un article de revista que se citi per primera vegada s'haurà de seguir el següent criteri LLINATGES (en majúscula), inicial del nom seguida d'un punt: "Títol de l'article" (entre cometes), *nom de la revista* (en cursiva), número o volum de la revista, p. seguida de la pàgina concreta a la que es fa referència (si s'escau). Per exemple:

ROSSELLÓ BOVER, P.: "El canvi de segle a la literatura de Mallorca", *BSAL*, 58, 2002, p. 16.

FONT JAUME, A.; LLABRÉS RIPOLL, R.: "La publicació de "l'Heròdot" del P. Bartomeu Pou, una llarga odissea", *BSAL*, 66, 2010, p. 173.

4) Quan es tracti d'un capítol de llibre o actes de congrés que se citi per primera vegada s'haurà de seguir el següent criteri: LLINATGES (en majúscula), inicial del nom seguida d'un punt: "Títol del treball" (entre cometes), a LLINATGES de l'editor, coordinador o director del volum, inicial del nom seguida d'un punt, entre parèntesi les abreviatures (ed.), (coord.) o (dir.) segons el cas: *Títol del llibre o actes de Congrés*, tom o volum (si s'escau), lloc d'edició,

any, número d'edició (si s'escau), p. seguida de la pàgina concreta a la que es fa referència (si s'escau):

NARBONA VIZCAÍNO, R.: "La Corona d'Aragó al segle XV: la monarquia i els regnes", a BELENGUER CEBRIÀ, E. (dir.): *Història de la Corona d'Aragó*, I, Barcelona, 2007, p. 351.

5) Si es tracta d'un capítol de llibre o aportació a congrés sense editor, coordinador o director se seguirà el mateix criteri emprat pels articles de revista:

SERRA PUIG, E.: "Els Països Catalans a l'època dels Àustries", *La cultura catalana del Renaixement a la Il·lustració*, Barcelona, 1997, p. 18.

RUZAFÀ GARCIA, M.: "Valencia, Granada y el Norte de África en la Baja Edad Media: relaciones de frontera en la Baja Edad Media", *Actes del XVIIIe Congrés d'Història de la Corona d'Aragó*, II, València, 2005, p. 928.

6) Si el treball té més de tres autors es posarà el primer seguit de *et alii*:

MOLAS RIBALTA, P. *et alii*: *Manual de Historia Moderna*, Barcelona, 1993, p. 217.

7) A partir de la segona cita d'un mateix treball se seguirà el següent criteri: LLINATGES (en majúscula), inicial del nom seguida d'un punt: dues o tres primers paraules del títol seguides de punts suspensius, p. seguida de la pàgina concreta (si s'escau); per exemple:

FERNÁNDEZ ÁLVAREZ, M.: *Corpus Documental...*, II, p. 237 (si es tracta d'un llibre).

ROSSELLÓ BOVER, P.: "El canvi...", p. 16 (si es tracta d'un article o capítol de llibre).

No s'utilitzaren abreviatures del tipus *op. cit.*, *ibid* o *ibidem*, *passim*, etc.

8) Les abreviatures emprades en el treball i el seu significat *in extenso* s'esmentaran en una primera nota al principi del treball.

9) A la citació de documents s'haurà d'incloure abreviatura referida a l'arxiu on es conservi, nom de la secció, número de la caixa o del lligall, foli/is amb indicació de recte o voltat o pàgina/es:

ACA, Reial Cancelleria, Reg. 4333, f. 68r-77v.

10) Les citacions textuals curtes (manco de cinc línies de text per a la prosa o un sol vers) s'han d'inserir en el cos del text, en cursiva. Les citacions textuals més llargues han d'anar fora de text, sense cometes, en cursiva, formant un bloc a part, el qual s'ha de sagnar a l'esquerra.

11) Tret dels casos que s'acaba d'esmentar, dins el text només s'ha d'emprar la cursiva en els casos dels mots i modismes estrangers. No s'utilitzaran paraules subratllades i la negreta s'emprarà exclusivament per als títols i subtítols. Per al títols dels treballs s'usarà la lletra Arial 16 i pels subtítols, si n'hi ha, el mateix tipus de lletra cos 12 en negreta.

12) Les taules i els gràfics s'han de presentar inserits en el text a més de per separat i numerats.

13) El número màxim d'il·lustracions serà de 10. Caldrà lliurar les imatges numerades en funció de l'ordre d'aparició en el text al final de l'article, acompanyades d'un llistat de peus amb una numeració que ha de coincidir amb la de les fotografies. Les imatges han de tenir una resolució de 300 ppp i lliurar-se en format JPG o TIFF i una dimensió màxima del costat major de 15 cm, essent proporcional el menor.

BOLLETÍ DE LA SOCIETAT ARQUEOLÒGICA LUL·LIANA INSTRUCCIONES PARA LOS AUTORES

I. Definición y ámbito de la revista

El *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana* tiene por objetivo la publicación de trabajos científicos relativos a la Historia de las Baleares en cualquiera de sus períodos o ámbitos temáticos. Está compuesto por monografías, ediciones críticas de fuentes y memorias de excavaciones arqueológicas. Va dirigido no sólo a especialistas, sino también a toda persona interesada en las ciencias sociales, arte y humanidades.

II. Normas de publicación

1) Los trabajos presentados para su publicación deberán ser originales e inéditos, escritos en catalán o castellano.

2) En la primera página del trabajo, por debajo del título, se especificará el nombre completo del autor, dirección, teléfono, correo electrónico y su filiación institucional (lugar de trabajo actual o en la época en que se encontraba en activo si se trata de persona jubilada, proyecto de investigación oficial o entidad científica a la que pertenezca).

3) Los originales destinados a la sección monografías no podrán superar los 20 folios, con un total de 50.000 caracteres incluyendo los espacios en blanco. Estos límites comprenden notas, tablas, gráficos, fotografías y apéndices documentales de cualquier naturaleza. Excepcionalmente y a criterio del Consejo de Redacción se admitirán trabajos de mayor extensión.

4) Los originales destinados a la sección documentos no podrán superar los 12 folios, con un total de 30.000 caracteres. Los originales destinados a la sección notas no podrán superar los 5 folios, con un máximo de 12.500 caracteres.

5) Las recensiones no podrán superar los 4 folios, con un total de 10.000 caracteres incluidos los espacios.

6) Los trabajos originales irán acompañados de dos resúmenes, uno en la lengua en que esté el trabajo y otro en inglés. La extensión mínima de cada resumen será de 300 caracteres (espacios en blanco incluidos) y la máxima de 700. También se adjuntarán un mínimo de tres y un máximo de seis palabras clave en ambos idiomas.

7) Los originales se remitirán en formato informático (Word o similar).

A todos los efectos la sede del Consejo Editorial del *Bolletí* es:

Societat Arqueològica Lul·liana
C. de Monti-Sion, 9
07001 Palma de Mallorca
Tel. 971.713.912
e-mail: bolletisal@gmail.com

8) El período de recepción de originales finaliza anualmente el 31 de Mayo. El Consejo de Redacción notificará a los autores su aceptación o no antes del 31 de Octubre.

9) La selección de los originales susceptibles de ser publicados se hará por el Consejo de Redacción, el cual tendrá en consideración los informes emitidos por dos expertos en la materia de que se trate, a los cuales se remitirá el trabajo sin los datos del autor. Dichos expertos serán externos al Consejo de Redacción. Los informes podrán ser positivos, negativos o/y indicativos de las mejoras a llevar a cabo para la publicación del original. En caso de que estos dos informes sean discordantes el Consejo de Redacción podrán solicitar un tercero.

10) Los autores recibirán un ejemplar del volumen en que se inserte su aportación. Las separatas en papel han sido sustituidas por el original maquetado en formato pdf.

11) Sólo se devolverán los originales de los trabajos si así lo solicita expresamente el autor en el momento de su entrega.

12) El Consejo de Redacción del Bolletí se reserva el derecho de devolver a los autores los originales enviados que no cumplan escrupulosamente con las normas de estilo.

13) La revista está alojada en e-Dialnet y en la Biblioteca Digital de les Illes Balears (UIB) para una mayor difusión de las investigaciones. Se entiende que todos los autores que remiten sus trabajos para ser publicados en la revista ceden a la Societat Arqueològica Lul·liana los derechos de explotación para su difusión a través de Internet, una vez que su aportación ha sido aceptada y publicada.

III. Normas de estilo

1) Las notas, siempre a pie de página, irán numeradas correlativamente e indicadas dentro del texto con números superíndices inmediatamente después de la palabra que provoca la nota o del signo de puntuación en su caso.

2) Los libros que se citen por primer vez se referenciarán de acuerdo con el siguiente criterio: APELLIDOS (en mayúscula), inicial del nombre seguida de un punto: *Título del libro* (en cursiva), tomo o volumen (si procede), lugar de edición, año, número de edición (si procede), p. seguida de la página concreta a la que se hace referencia (si procede). Por ejemplo:

FERNÁNDEZ ÁLVAREZ, M.: *Corpus Documental de Carlos V*, II, Salamanca, 1975, p. 237.

3) Si se trata de un artículo de revista que se cite por primera vez se seguirá el siguiente criterio: APELLIDOS (en mayúscula), inicial del nombre seguida de un punto: "Título del artículo" (entre comillas), *nombre de la revista* (en cursiva), número o volumen de la revista, p. seguida de la página concreta a la que se hace referencia (si procede). Por ejemplo:

ROSSELLÓ BOVER, P.: "El canvi de segle a la literatura de Mallorca", *BSAL*, 58, 2002, p. 16.

FONT JAUME, A.; LLABRÉS RIPOLL, R.: "La publicació de "l'Heròdot" del P. Bartomeu Pou, una llarga odissea", *BSAL*, 66, 2010, p. 173.

4) Si se trata de un capítulo de libro o actas de congreso que se cite por primera vez se seguirá el siguiente criterio: APELLIDOS (en mayúscula), inicial del nombre seguida de un punto: "Título del trabajo" (entre comillas), en APELLIDOS del editor, coordinador o director del volumen, inicial del nombre seguida de un punto, entre paréntesis las abreviaturas (ed.), (coord.) o (dir.) según el caso: *Título del libro o Actas de Congreso*, tomo o volumen (si procede), lugar de edición, año, número de edición (si procede), p. seguida de la página

concreta a la que se hace referencia (si procede):

NARBONA VIZCAÍNO, R.: "La Corona d'Aragó al segle XV: la monarquia i els regnes", en BELENGUER CEBRIÀ, E. (dir.): *Història de la Corona d'Aragó*, I, Barcelona, 2007, p. 351.

5) Si se trata de un capítulo de libro o aportación a congreso sin editor, coordinador o director se seguirá el mismo criterio empleado para los artículos de revista:

SERRA PUIG, E.: "Els Països Catalans a l'època dels Àustries", *La cultura catalana del Renaixement a la Il·lustració*, Barcelona, 1997, p. 18.

RUZAFÀ GARCIA, M.: "Valencia, Granada y el Norte de África en la Baja Edad Media: relaciones de frontera en la Baja Edad Media", *Actes del XVIIIè Congrés d'Història de la Corona d'Aragó*, II, Valencia, 2005, p. 928.

6) Si el trabajo tiene más de tres autores se especificará el primero seguido de *et alii*:

MOLAS RIBALTA, P. *et alii*: *Manual de Historia Moderna*, Barcelona, 1993, p. 217.

7) A partir de la segunda cita de un mismo trabajo se seguirá el siguiente criterio: APELLIDOS (en mayúscula), inicial del nombre seguida de un punto: dos o tres primeras palabras del título seguidas de puntos suspensivos, p. seguida de la página concreta (si procede); per ejemplo:

FERNÁNDEZ ÁLVAREZ, M.: *Corpus Documental...*, II, p. 237 (si se trata de un libro).

ROSSELLÓ BOVER, P.: "El canvi...", p. 16 (si se trata de un artículo o capítulo de libro).

No se utilizarán abreviaturas como *op. cit.*, *ibid* o *ibidem*, *passim*, etc.

8) Les abreviatures empleadas en el trabajo y su desarrollo *in extenso* se especificarán en una primera nota al principio del trabajo.

9) En la cita de documentos se ha de incluir abreviatura del archivo en que se custodia, sección, número de la caja o legajo, folios (con indicación de recto o verso) o página/as:

ACA, Real Cancillería, Reg. 4333, ff. 68v-77v.

10) Las citas textuales cortas (menos de cinco líneas para un texto en prosa o un solo verso) se colocarán en el mismo cuerpo del texto y en cursiva. Las citas textuales más largas irán fuera del texto, sin comillas, en cursiva, formando un párrafo aparte sangrado a la izquierda.

11) Excepto en los casos en que se acaba de especificar, en el cuerpo del texto se emplearan cursivas exclusivamente para palabras y expresiones en la lengua distinta a la del trabajo. No se emplearán palabras subrayadas y la negrita se reserva exclusivamente para los títulos y subtítulos. El título del trabajo se presentará en letra Arial 16 y los subtítulos, en su caso, en el mismo tipo de letra, cuerpo 12 y en negrita.

12) Tablas y gráficos se presentarán insertos en el texto, además de por separado y numerados.

13) El número máximo de fotografías será de 10. Las imágenes se entregarán numeradas según el orden de aparición en el texto al final del artículo, acompañadas de un listado de pies de ilustración numerados de manera que coincida su número con el de las ilustraciones correspondientes. La resolución de las imágenes deberá ser de 300 ppp, su formato JPG o TIFF y de dimensión máxima por su lado mayor de 15 cm, siendo proporcional el menor.

